

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului: Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei	APARE DUMINECA Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

Sensul misiunii din Basarabia.

În mișcătorul apel, pe care ierarhii din mitropolia noastră l-au adresat la 3 Septembrie 1941 fraților Basarabeni, se cuprinde tâlcul creștinesc și românesc al misionarului întreprins, într-o formă cum nu se poate mai cuceritoare.

Un fond psihologic apropiat: *venim din Ardealul care știe ce este pătimirea* — deschide calea încrederii către inimile ce-și vorbesc...

Cea dintâi mângăere, darul cel așteptat și care se împarte larg tuturor, este rugăciunea. *Venim să ne rugăm împreună cu voi:* iată înfrățirea sub scutul Crucii, iată contopirea în vraja aceleiași atotputernice iubiri care șterge lacrimile și alungă orice durere.

Inimile curate, inimile cinștite au suferit greu în *anul durerii care a trecut*. Au trăit bieții *ca niște orfani într-o lume de stăini*. Au îndurat *cuvinte aspre și lovituri neomenoase*. Au fost *lipsiți de bucuria cea mai mare și mai sfântă a omului, aceea de a vorbi de Dumnezeu și de a se ruga Lui*.

Cine a îndurat lipsuri și privațiuni fizice abia le poate compara cu greutatea unei osânde de ordin moral: răpirea libertății, gâtuirea sufletului. Iar frații noștri basarabeni au fost siluiți sufleteste: li s'a încercat pervertirea sufletului.

Firea omenească, cea ușor purtată spre răutate, și care în Rusia s'a bucurat de exclusivă atenție, s'a dezvoltat în detrimentul tuturor pornirilor înalte. Fără Dumnezeu, fără patrie, fără nicio o poezie a sufletului, „raiul bolșevic” a însemnat un adevărat grajd, în care oamenii lipsiți de libertate lucrau pentru o clică de exploatare. Ca și animalul, lucrătorul bolșevic a avut tot ce i-a lipsit... afară de orizont pe care nu îl au decât oamenii liberi.

Firea omenească a fost tentată în multe

părți și în Basarabia, cu atât mai ușor că provincia noastră dela răsărit este o țară foarte bogată. Și satana care aleargă pretutindeni, ispitește în deosebi acolo unde trupul îmbuibat a rupt legătura cu Cerul.

Nu se putea lăsa pradă înstrăinării dela Hristos poporul Basarabean pe care și mai'nainte l-au dinamitat sufletește prin infiltrarea tuturor sectelor, iar în anul durerii i-au alungat preoții și i-au închis altarele. Și nu se putea, cu atât mai puțin, lăsa sfâșiat dela sânul neamului, cu cât el, fărîmă aleasă de popor român, are o menire superioară în familia românească, paznica progresului omeneș la vadul sud-răsăritean al Europei.

Cu sol bogat în roade, cu cer senin, Basarabia este leagănul multor bărbați de seamă ca poetul Mateevici, filosofii Hajdeu și Conta, apoi alți nenumărați bărbați. În 1918 Basarabia a adus cel dintâi steag de bucurie României îndurerate. Și tot în Basarabia s'a aprins acum 100 de ani, deși sub robie străină și sub o crudă apăsare morală, o revistă bisericească de mare folos sufletesc și românesc „Luminătorul.”

Cine nu știe că, animați de o caldă pornire misionară, teologii și preoții Basarabeni au dezvoltat în cei 22 ani de libertate românească o întinsă lucrare de întărire a sufletelor mult înclinate spre vieța religioasă creștină. În Chișinău, arhiepiscopia ortodoxă realizând anual venite de milioane, susținea numeroase școli și purta făclia misiunii ortodoxe răsăritene!

Iată pentru ce comunismul a căutat să pună stăpânire pe minunatul suflet al poporului român basarabean.

Sub acest aspect lucrarea Chiriarhilor noștri în spirit creștinesc și românesc apare în proporții vrednice de lauda și recunoștința întregii Biserici ortodoxe și a întregului popor român!

„Milă“ și „Slavă“

de Pr. I. Ciorei

Iată două cuvinte, pe cari am obicinuit a le folosi la serviciile divine, pe lângă toate imputările făcute de unii colegi, că adevărat mă folosesc de cuvinte slave.

E adevărat că la început și eu le-am fost abandonat și le-am boicotat, dar aceasta am făcut — de ce n'aș spune-o — numai din antipatie față de coreligionarii sârbi și de ierarhia sârbească aceea care — în loc să ne fi dat mână de ajutor, ca să ne refacem după dezastrul dela 1698 — ne încalecă și ne robesc bisericește 166 ani și caută să ne sugrume cu totul. Pentru că trebuie să recunoaștem că robia bisericească ce am suferit-o dela sârbi, a fost mult mai periculoasă decât robia politică din partea ungarilor. Sârbi ne-au lovit în fortăreața noastră cea mai puternică — în biserică — ultimul nostru refugiu de scăpare și conservare. Din zecile de mii de diferite cazuri, amintesc aici foarte pe scurt numai două și anume: 1) Un țaran înstărit cu numele Vasile Berlogea a voit ca fiul său Iacob să se facă preot. L-a dat la școală și în anul 1811 a fost hirotonit; însă ca preot n'a mai purtat numele de Iacob Berlogea, ci Iacob Vasilievici (adevărat Iacob al lui Vasile), iar fiul său — deși nu a fost preot s'a numit Ieremia Vasilievici. 2) Am cunoscut doi frați buni adevărați de un tată și de o mamă, anume: pe preotul Isac *Iancovici* hirotonit de episcopii sârbi dela Vârșeț și pe fratele său preotul Vichentie *Balea*, hirotonit după despărțirea ierarhică pe la anul 1866 de fericitul episcop „Ioan cel bun“ al Caransebeșului. Ne putem închipui unde am fi ajuns dacă am fi rămas și mai departe sub ierarhia sârbească.

Dar să revenim la obiect. Meditând asupra însemnătății cuvintelor „Milă“ și „Slavă“, am ajuns la convingerea că ele nu se pot înlocui pe deplin cu „Îndurare“ și „Mărire“ pentru că „îndurare“ nu exprimă atâta cât exprimă „mila“ precum nici „mărire“ nu exprimă atâta cât „slavă“. Cum că „milă“ e cuvânt românesc sau cu totul romanizat ne-o dovedește modul de întrebuințare al poporului nostru. Țăranul nostru zice: Vedeți — dacă e mamă adevărată — cum *il miluește* (nu zice că-l îndură), dar de ar fi o mășteoane, l-ar snopi în băta.

Cuvântul „milă“ nu se poate înlocui cu alt cuvânt pentru că a îndura e cu totul alta, decât a milui pe cineva. Că nu i-se găsește rădăcina în limba latină, asta încă nu dovedește că nu ar fi de origine romană. Se știe că limba

latină n'a fost limba poporului de rând, ci limba literară. Poporul a vorbit limba romană nu latină; deci cine ar putea spune că cuvântul „misericordia“ din limba latină, în limba romană nu va fi fost cumva asemănător cu milă dacă nu chiar milă.

Cum că Românii n'au împrumutat cuvântul milă dela slavi se înțelege de sine în mod logic din împrejurarea că noi Românii suntem autohtoni, și e lucru cunoscut că veneticii împrumută cuvinte dela autohtoni, iar „nu băstinașii dela venetici. Noi doară am fost creștini încă dela colonizare, deci cu siguranță că vom fi avut toate cuvintele liturgice și nu am avut lipsă a împrumuta dela străini; iar dacă totuși avem cuvinte împrumutate ca Aleluia, Amin, Artos, Aghiazmă ș. a. acestea le-am luat dela primii creștini Greci și Iudei, iar nu dela Slavi cari s'au încreștinat ulterior.

Slavii încreștinându-se mai târziu vor fi împrumutat ei dela creștinii mai vechi decât ei cuvintele liturgice pe cari nu le-au avut în limba lor, precum au făcut și ungarii, cari venind mai târziu, au împrumutat dela slavi o mulțime de cuvinte ca d. e. Szerda (Miercuri) dela cuvântul slav Sereda ceia ce însemnă mijloc (centru) adevărat ziua din mijlocul săptămânei; Csütörtök (Joi) dela Cetvrtac (cetire=patru) adevărat a patra zi; Péntek (Vineri) dela Petatc (pet=cinci) adevărat a cincea zi; apoi Asztal (masă) dela sârb. astal, Széna (fân) dela sârbescul sena, Szalma (paș) dela sârb. slama, și altele.

Cum că mila și îndurarea nu e una și aceeași, a recunoscut-o biserica dela început, acceptând ecfonisele „Că Dumnezeu milii și al iubirii de oameni ești etc.“ sau „Cu mila și cu îndurările și cu iubirea de oameni a unuia născut Fiului Tău etc.“; apoi în rugăciunea dela Litie se zice: Cercetează lumea Ta cu *milă* și cu *îndurări*.... și trimite preste noi *milele* Tale cele bogate etc.“; iar rugăciunea pentru sănătatea bolnavului glăsuiește: „*Îndurate* și *mult milostive* Doamne Cel mul în *milă* și bogat în bunătate.... cercetează-l pe el (adevărat pe bolnav) cu *mila* și cu *îndurările* Tale și depărtează dela el toată neputința și toată durerea etc.

Din acestea se vede că una e mila și alta îndurarea. Eu nu vorbesc limba sârbească, dar mise pare că și la ei este deosebire între milă și îndurare. Unul care poșede limba sârbească ar putea să clarifice aceasta.

În cât privește cuvântul *Slavă*, apoi acesta obvine în basmele poporului nostru, deci nu l-am împrumutat dela sârbi ci l-am moștenit de odată cu basmele și poveștile, dela strămoșii

noștri Daci sau chiar dela Romani. Cu câtă atențiune ascultam noi copiii pe Moș-Mitru când ne povestea despre Făt-Frumos, cum și-a hrănit calul cu jar (foc) trei zile și trei nopți și apoi atunci calul a slobozit două perechi de aripi și a zburat cu Făt-Frumos „pe slăvi“ peste nouă mări și nouă țări. Calul acesta hrănit cu foc nu poate însemna altceva decât un fel de avion care în loc de motor cu benzină — a fost mânat de o mașină cu aburi (foc); pentru că avem motive a crede că omul în antichitate n'a fost așa de înapoiat în cultură precum ni-l închipuim noi. Acest cal a zburat — zice — „pe slăvi“. Aici sub „slăvi“ poporul nostru înțelege cea mai mare înălțime ce se poate închipui, sau cum s'ar zice: pe deasupra înălțimei.

De aceia cred eu că *slavă* se cuvine numai lui Dumnezeu, cel ce este „mai presus decât toate ceriurile“ (Efes. C. 4 v. 10) iar sfinților se cuvine mărire. — Așa vom zice: „Slăvimu-Te dătătoriule de viață Christoase etc.“ și „Mărimu-te s-lte Mucenice... etc.“ pentru ca astfel să se facă deosebire între Dumnezeu și Sfinții Lui și să nu se degradeze Christos-Dumnezeu în rândul sfinților. Ar fi asta o vătămare a Majestații Dumnezești.

Deci — după modesta mea părere — să folosim cuvintele „Milă“ și „Slavă“, fiecare la locul potrivit, ca pe unele ce sunt ale noastre acceptate de biserică, și le aflăm zilnic în izvor, adevă în gura poporului de rând, care zice: „Mi-e *milă* de bietul (N)“, pentru că nu poate să zică: Mi se îndură de bietul (N); iar dacă îl întreb pe țăranul nostru, cum îi merge, dânsul răspunde: „Până mis sănătos — *slavă* Domnului — o duc bine“. Deci — fără considerare la originea lor — *Milă* și *Slavă* sunt cuvinte ale poporului Român.

Cuvinte sărbătorești

roștite cu prilejul intronizării P. S. Sale
Episcopului nostru Veniamin.*)

Prea Sfințite Domnule Episcop,

Eparhia de Dumnezeu binecuvântată a Caransebeșului — văduvită temporar — primește azi cu mult drag și însuflețire de nedescris — pe păstorul ei sufletesc — urmașul — aici pe pământ — al apostolilor și deci a Mântuitorului nostru Isus Cristos.

*) Cea dintâi, este cuvântarea dlui primpretor Bujor Barbu roștită la „podul Bistrei“, a doua este cea a dlui primar Dr. Isac Radulescu roștită seara la serenadă.

Mântuitorul când s'a arătat pentru ultima oară învățăceilor săi — în Galileea — le-a spus: „Mergeți în toată lumea — propovăduiți Evangelia la toată făptura. — Cei ce va crede și se va boteza, se va mântui, iar cel ce nu va crede, se va osândi“.

Și tot atunci le-a mai zis :

„Datu-mi s'a toată stăpânirea în ceruri și pre pământ. Drept aceea mergând, învățați toate neamurile, botezându-i pre ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh; învățându-i pre dânșii să păzească toate câte am poruncit vouă. Și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului“.

În aceste două fraze atât de adânc grăitoare, — este întreg testamentul lăsat de Mântuitorul Iisus, apostolilor, — și deci episcopilor, urmașii direcți ai apostolilor.

Astăzi Biserica lui Iisus trece printr'un greu impas fiind lovită crud de învățătura marxistoidaică și persecutată acolo unde lui Iuda i-a succes să se înstăpânească și să conducă.

În Biserica noastră ortodoxă română, această doctrină s-a înfiripat și strecurat prin sectarismul baptist, nazarinean și alte secte, cari durere au găsit teren prielnic în multe din comunele acestei eparhii și care doctrină roade cu încetul dar sigur la temelii credinței noastre strămoșești.

Rătăcirea aceasta mare și criminală a unora dintre ai noștri trebuie oprită, ba făcut tot posibilul ca ei să fie readuși. Munca va fi grea, însă trebuie începută cu un ceas mai devreme și până nu va fi târziu. Poruncește, Prea Sfinția Ta, și noi supușii Fii ai Prea Sfinției Tale Te vom urma cu toată dragostea, devotamentul și elanul în acest ogor spinos.

Te mai rugăm ca prin Harul ce l-ai primit să fi stăpânul drept credincios al eparhiei Caransebeșului care te așteaptă cu atâta drag și însuflețire, — învățându-ne pe toți să păzim toate câte Mântuitorul a poruncit. Aceasta pentru întărirea credinței noastre drept măritoare creștine, a poporului nostru românesc și a Eparhiei de Dumnezeu binecuvântată a Caransebeșului.

În aceste sentimente, în numele credincioșilor și al populației din județul Severin Vă/Bine ați venit și întru mulți ani, Stăpâne!

Prea Sfințite Stăpâne!

Oraș cu trecut istoric, Caransebeș^{în} să fie designat, din timpuri străvechi^{al} dintă episcopescă. Înconjurată^{impunând} al XIII-lea, de venerațiunea și creștinătăți.

a acestui ținut cu temelii indistructibile de ființare românească, prin crucea și Evanghelia Mântuitorului, ea ne-a conservat *etnicitatea*.

Năvălirile păgâne și eterodoxe, n'au putut-o dărâma și n'au putut stinge această făclie, ce a proiectat statornic asupra Banatului timișan și severinean, lumina mântuitoare de suflete și de neam creștin a lui Cristos.

Biserica antică a Graniței, reînvie ori de câte ori era încălcată, prădată, subjugată sau suprimată. E surghiunită la Vârșeț, dar Ea și aici își profilează românismul, ca în curând la 1865 să fie reintronată.

De atunci Ea strălucește și va străluci în eternitate, *aici* unde Dumnezeu și credința strămoșilor noștri au așezat-o și au apărat-o împotriva tuturor vicisitudinilor.

PREA SFINȚITE,

Providența V'a rânduit, să urcați mâine treptele tronului curat, cinstit și venerat al episcopiei Caransebeșene, pe care clerul și poporul dreptcredincios al diecezei Caransebeșului, Vi l-a dăruit ca celui mai vrednic pentru a ne păstori și a ne cârmui sufletele noastre.

Inscăunarea Prea Sfinției Voastre ca Vlădică al vechei și istorice Episcopii a Caransebeșului, este pentru populația acestui oraș, un eveniment de sărbătorire cu îndoită însemnătate.

Este pentru noi Prea Sfințite un prea bine venit prilej de a ne manifesta și a Vă înfățișa sentimentele noastre de nemărginită bucurie și de fericire, ce ne cuprind când Vă primim în mijlocul nostru, cu nădejdea și credința tare, că școala I. P. S. Sale Mitropolit Nicolae, în care V'ați făcut ucenicia duhovnicească, anii împliniți în umbra chivotului legii Șaguniene și trecutul nepătat al Prea Sfinției Voastre sunt cheazășie, că Veți străluci în acest tron istoric.

Vă asigurăm Prea Sfințite, cu toată sinceritatea noastră bănățeană, că suntem dornici de ne avea Chiriarhul nostru iubit, care să ne leagă și să vadă, că în inimile noastre de csebeșeni, nu clocotește decât dorința fertrade a fi umili credincioși ai Bisericii lui zice și păstrători ai așezămintelor noastre *il mști*.

măștaceea Prea Sfințite, populația acestui
(instalarea Prea Sfinției Voastre, săralt cu astăzi totodată și izbânda luptei perdecât a lăsat-o chiar în trecutul apropiat, dăcina în limb. acestei Episcopii, cu veche că nu ar fi de o.

tradiție în orașul nostru, ca o podoabă veșnică, strălucitoare și neperitoare a Bisericii ortodoxe române.

Izbânda noastră a fost sigură, căci toți cei cari pentru Cristos, Biserică și pentru dreptate luptă, trebuie să biruiască.

Ne permitem cu această ocazie, să aducem cele mai sincere mulțumiri și omagii de fii dreptcredincioși, Înalt Prea Sfinției Sale, vajnicului și însuflețitului luptător pe teren național și bisericesc, veneratului nostru Mitropolit Nicolae, care a îmbrățișat cauza noastră dreaptă cu toată căldura inimei sale și ne-a sprijinit pentru o a duce la bun sfârșit.

Caransebeșenii, Prea Sfințite, cari, ca toți fiii dreptcredincioși ai acestei Eparhii — după cum a spus-o Majestatea Sa Regele nostru iubit, cu ocazia investirei Prea Sfinției Voastre, — și-au cinstit totdeauna biserica strămoșească, prin credință neșovăelnică, iar Neamul prin vrednicie și sentimente românești pline de mândrie, pe care nu s'au sfiit să și le afirme nici în cele mai grele și vitrege împrejurări, dorind să împlinească desideratul regal, pentru păstrarea locului de frunte la care s'au impus prin vrednicia, hărnicia și priceperea marilor Prea Sfinției Voastre înaintași, ca Ioan Popasu, Nicolae Popca, Miron Cristea și Dr. Iosif Badescu, Vă asigură și Vă făgăduesc astăzi în mod solemn, că vor fi totdeauna cu aceiași tărie și curățenie a simțămintelor, pe lângă Vlădica lor. Vă dorim Prea Sfințite ca bunul Dumnezeu să Vă ajute în îndeplinirea grelei misiuni ce ați primit și să Vă dăruiască o păstorire lungă și plină de roade, pentru biserica strămoșească — temelia Neamului Românesc, pentru Țara noastră mult încercată și pentru Regele nostru reîntregitor, spre mulțumirea noastră a dreptcredincioșilor creștini din dieceza Caransebeșului și din orașul de reședință a Prea Sfinției Voastre.

În schimb nu Vă cerem decât, ca să ne cuceriti cu dragoste parintească și blândețe, cu bunătate și îndurare, cu dreptate și cu multă cucernicie sufletele noastre, pe care Vi le vom da Prea Sfinției Voastre tot așa cum le-am dat ierarhilor înaintași.

Acesta ni-e făgăduința, aceasta ni-e urarea ce Vi-o facem noi Caransebeșenii, în preajma praznicului împărătesc al intronizării Prea Sfinției Voastre și strigăm din tot sufletul nostru: **TRĂIASCĂ PREA SFINȚITUL NOSTRU EPISCOP VENIAMIN!**

Religia și Biserica în Bizanț.

(După Steven Runciman)

de: Prof. C. Rudneanu.

Creștinismul a triumfat în Bizanț fiindcă promitea o viață mai bună într-o lume cu totul mistică. Dar eterna fericire, veritabilele extaze nu puteau fi obținute dacă nu se urma calea perfectă a ortodoxiei, astfel doctrinele teologice erau infinit mai importante decât chestiunile politice, căci teologia viza eternitatea. Dorințele pământești n'au putut fi înăbușite, ele însă erau negative. Bizantinii își ațintiau ochii spre zărilor cerești.

Constantin cel mare decretând religia creștină oficială, de Stat — geniul primilor creștini a înțeles că Biserica trebuia să stea într-o legătură strânsă cu Statul.

Din epoca Apostolilor, centrele creștinătății au devenit capitalele cele mai de seamă ale lumii creștine: Roma, Alexandria și alte orașe aveau arhiepiscopii, episcopii și ierarhii lor. Bizanțul și-a avut și el episcopul său, care la început a aparținut mitropolitului din Heraclea, iar mai târziu a fost numit patriarhul Constantinopolului. Al doilea sinod ecumenic a dat patriarhului din Constantinopol rangul al doilea printre patriarhi „fiindcă Constantinopolul era Noua Romă”. Jurisdicțiunea lui se întindea și asupra provinciilor din Asia Mică și peste o mare parte din peninsula Balcanică.

Cu timpul în urma unor lupte îndelungate, patriarhul dela Constantinopol a devenit șeful indiscutabil al lumii creștine orientale, jurisdicțiunea sa cuprindea cea mai mare și cea mai puternică parte din imperiu, întreaga creștinătate. Cu încetul Biserica s'a organizat ca și statul. Constituția sa a fost stabilită la sinodul Trullan (In Trullo) 681, și a fost modificată mai de multe ori. Ranguri mai mici ca și al patriarhului a fost mitropolitul, arhiepiscopul din mai multe orașe și centre provinciale, apoi episcopul, șeful local al clerului local și al orașelor mai de seamă. Cu timpul o diferențiere mai mare: preotul sătesc putea să se căsătorească, iar clerul înalt se alegea dintre călugări. Mănăstirile erau diferite, unele mai mici puse sub jurisdicțiunea episcopului local, altele superioare sub jurisdicțiunea demnitarilor bisericești mai superiori, altele sub directă conducere a patriarhului și a împăratului. Astfel a fost falmoasa *mănăstire dela Muntele Athos*, care începând cu sec. al X-lea a început ca să înflorească ca o republică a mănăstirilor cu o conducere independentă, ele erau fundațiuni create de diverse naționalități și împăratul era stăpânul cel mai mare. Mănăstirile

urmau cu cea mai mare strictețe regulele stabilite de Sfântul Vasile, (sec. IV) care recomanda *studiul și munca*. Existau așa numitele *Lavrae* comunități de călugări, mai contemplative și foarte mult admirate. Aceste primeau diferite privilegii din partea guvernământului. Eremitul izolat, sau stilitul sfânt s'a pus sub paza severă a episcopului local. Mănăstirile maicelor aveau aceleași regule ca și ale călugărilor. Mănăstirile aveau și bogățiile lor proprii. In sec. al X-lea *Episcopul din Patras* a putut echipa un contingent pentru război, mai bine ca și un laic dintr'o themă; mănăstirile moșteneau multe proprietăți dela cei bogăți prin daniile făcute.

Mișcările iconoclaste au fost anti-monastice. conducătorii mănăstirilor au fost personalități alese, astfel avem pe *Theodor dela mănăstirea Studion*. Toată organizarea bisericească a fost controlată de curtea patriarhului. Indrumări dintre cele mai de seamă se găsesc în diferitele chestiuni date clerului de patriarhie. Patriarhul era admirabil informat asupra întregului mers din biserică și voința sa era executată întru totul. El însuși era supus împăratului. Patriarhul era ales de episcop și numit de împărat. Patriarhul putea să-l excomunică pe împărat. Împăratul nu se amesteca în treburile bisericești, așa după cum a recunoscut și *Ioan Tzimisceș*, când l-a numit pe patriarhul Vasile, spunând: „*Dumnezeu a lăsat două puteri, pe împărat pentru Stat și pe Patriarh pentru Biserică*”. Cu toate acestea conflicte au avut loc între împărat și Patriarh și'n istoria Bizanțului.

Din sec. V-lea începând, Imperiul considera creziile ca și crime față de Stat, de aceea și Statul luptă contra lor. Acțiunile întreprinse de eretici erau periculoase și din punct de vedere politic; — astfel *Bogomilii* predicau nesupunerea față de Stat. Sinoadele ecumenice prezidate de împărați, hotărau și aduceau decizii cu privire la erezii. Cele șapte sinoade ecumenice alături de scrierile sfinților formează baza credinții ortodoxe. Fiecare dintre aceste sinoade, odată reunit avea să fixeze un punct particular al doctrinei și să se pronunțe asupra unei erezii particulare. *Creștinismul astfel a triumfat asupra păgânismului*.

Arienii au negat totul divinitatea lui Hristos, de aceea primul sinod ecumenic ținut la Niceea (325) l-a anatemitizat, dar arianismul n'a dispărut până la al doilea sinod ecumenic (381). In occident a supraviețuit dealungul secolelor în religia Goților. *Triumful ortodoxiei a învins în Alexandria cu Athanaric*. Începând cu secolul al V-lea Alexandria a ieșit triumfătoare impunând punctul de vedere teologic întregii creștinătăți.

(Urmează)

Prevestiri de bun augur.

Frunzele ce cad, cu sunet metalic, desprinzându-se de crăcile bătute de vânturi, supunându-se — și ele — implacabilei și eternei legi, pentru toate valabilă: „pământ ești și în pământ te vei întoarce“, pajștele ce-și schimbă culoarea, pregătind potrivit vestmânt pentru darul bătrânului Moș Crăciun, prevestesc zorile toamnei, plecarea rândunicilor și începere a anului de muncă școlară.

Această, toamnă, cu rod bogat, evenimente sfârmătoare de orice calcul omenesc, prevestiri de sfârșit apocaliptic pentru experiența bejbojnicistă, răsărit de soare pentru luptătorii cauzelor drepte, este și purificatoarea atmosferei materialist-egoistice — atmosferă ce a dominat bătrâna noastră Europă, în această primă jumătate de secol.

Materialul adunat și ridicat la rangul de cult, și-a vădit cu prisosință deșertăciunea.

Purtătorii de porfiră, bogății ce au întrecut pe cele ale legendarului Croesus, armate crezute neînvinse, au fost șterse din cartea vieții.

O revenire la cele spirituale, la cruce, o ingenunchiere înaintea patrahirului, se observă în toate părțile, ca unică posibilitate de a se ieși din criza actuală. Cuvintelor spuse de învățatul Bardiaev că, ori și ce criză serioasă, apare ca o suprafață, ca un fenomen derivat, rădăcinile ei însă, zac în adâncul spiritual și mistic, de aceia orice criză e legată de renașterea acestor adâncuri — le dau acum și cei mai înverșunați partizani ai materiei și economiști, deplină dreptate.

Dar, această toamnă, pe lângă faptele de mai sus de o generală valabilitate, mai aduce și ostașilor dela vatră — slujitorilor Sf. Altare — după cum zice I. P. S. S. Patriarhul nostru Nicodim, o deosebită bucurie, cauzată de măsurile luate de Conducerea Ministerului Cultelor, în privința vieții școlare. Spun deosebită, pentru că aceste măsuri se diferențiază complet, de cele anterioare, cari mai toate tindeau a forma din școală o pepineră de pozitivisti sau de a înlocui axa naturală a învățământului — religia — cu filozofia, neglijându-se o elementară concluzie — amintim filozofia păgână — lipsa iubirii și neputința formării de caractere cu discipline cari se adresează în exclusivitate intelectului.

Nestabilitatea curentelor filosofice — pe cari voiau să temeluiască bază viitoarelor generații — întrebările fără răspuns, oscilările între

macrocosm și microcosm contrazic în isbitor mod, tendințele de sinteză și stabilitate a sufletului uman.

În dispozițiunile ministeriale privitoare la începerea anului școlar în curs, se întrevede deosebită atențiune ce o acordă învățământului religios și pregătirii național-morale, a generației conducătoare de mâne.

Fiecare școală, își va avea crezul său, pregătit cu răspunsurile liturgice și în fiecare sat oricât de ascuns în văile de sub munții patriei noastre, la slujbele Dumnezeiești, glasuri cu zumzet de cristal, se vor împreuna cu fumul de tămâie și se va aduce jertfă bine plăcută Celui răstignit, care răspundea odinioară molestatilor „Lăsați copiii să vină la Mine“.

Și în acest fel, tăria noastră de mâne, va fi crescută în mirosul de iz bisericesc, sub ocrotirea de maică a Sf. noastre Biserici și când anii în cursul lor neoprit, le va bătători — copiilor de azi — mânilor lor cu cari își vor face cruci largi, la auzul glasului de mărire a nepoșilor o lacrimă de bucurie le va brăzda fața arsă de soare, bătută de ploii și sbicită de vânturi.

Învățătorii sunt chemați la această trainică zidire, îndemnați să meargă alături de preoți ai căror primi colaboratori sunt și din lumina lor înmiresmată cu duhovnicească învățătură, vor aprinde luminițele vlăstarelor, cari mâne îi vor binecuvânta în cazul că-și fac datoria și-i vor blestema la din contră.

Preoții vor face din catedra școlară amvon și din amvonul Bisericii glas de permanentă chemare și răspândire a învățaturii Dumnezeiești. Celor ce și-au ridicat judecata minții pe piscurile de ghiață ale criticei sterpe, le va striga cu psalmistul „Ridicați boieri, porțile voastre și vă ridicați voi porți veșnice, ca să între împăratul măririi (Ps. 23/7), și dacă la auzul cuvântului vor rămânea sceptici, exemplul mulțimilor, îi va converti.

De aceia spunem noi, că toamna aceasta se deosebește de celelalte trecute în noianul fără început al vremii și dăltuiește în veșnicie vrerile neamului nostru, care trebuie să fie în primul rând sănătos sufletește spre a putea stăpâni întinsul plaiurilor plămădite cu sânge părintesc.

Revenirea școalei la făgașul bisericii, de care se depărtase oarecum, va da odihnă osemintelor înaintașilor noștri, ctitori de lăcașuri sfinte și localuri de cultură, cari din lumea

cimitirelor, ajunseră să nu-și mai recunoască în noi, urmașii.

Și dacă această revenire va fi sinceră și nefățărită, polarizându-se toate acțiunile școlare în jurul sentimentului religios moral, generațiile ce vin, vor fi, ceiace de atât amar de timp se trâmbează ca programe de înfăptuit, rezistența elementului roman înaintat, în masa slavilor, mândria bisericii ortodoxe și cinstea strămoșilor cari pentru lege și neam, bucuros și-au dat viața.

Petru P. Boeriu.

Salarile preoțești pe luna August au fost ridicate dela Stat la începutul săptămânei trecute și se distribuie de Casierie în orele de oficiu.

Notă oficială

Nr. 4865 E. 1941.

Bătălia pâinii, la care în urma apelului făcut de Guvern — a participat întreaga Țară prin înțelegerea tuturor, a fost câștigată.

Pentru ca pe viitor pâinea cea de toate zilele să nu mai constituie pentru nimeni o problemă, dispunem, ca Onor. preoțime eparhială, să îndrume populația noastră, ca și în anul acesta, să samene cât mai mult grâu în ogoarele Țării.

Caransebeș, la 18 Septemvrie 1941.

Consiliul eparhial

ȘTIRI

Majestatea Sa Regele Mihai în Bănat. Zilele trecute Majestatea Sa Regele nostru Mihai însoțit de M. S. Regina-Mamă Elena a vizitat Banatul. În Timișoara Auguștii oaspeți au vizitat spitalele cu răniți. De aici M. S. Regele a călătorit la Recița unde a vizitat uzinele de fier și armament. M. M. LL. au mers apoi la Banloc unde au fost oaspeții M. S. Reginei Elisabeta.

Misiune religioasă în Văliug. Duminică în 7 Septemvrie s'a organizat o misiune religioasă în Văliug. S'a săvârșit liturghia în sobor de păr. protopop Dr. Nicolae Iorgovan al Bocșei și trei preoți, predicând păr. protopop. După liturghie s'a săvârșit Taina Sf. Maslu. A luat parte la misiune și dl. prefect col. Andrian al Cărașului donând bisericii suma de 30.000 Lei. Iată o frumoasă pildă de colaborare și de mutuală incurajare!

„Oastea Domnului“ în adunare la Vrani. Dumineca trecută, sărbătoarea sfintei Cruci ostașii Domnului din Vrani, Iertof, Iam, Ciortea, Ezeriș și Coșteiul Vârșetului s'au întrunit în Vrani. S'a intenționat a se sfinți cu această ocazie: o fântână, o Cruce mare, un steag mare și trei ornate preoțești. Timpul nefavorabil a restrâns programul, neșindu-se în liber. Sf. liturghie cu sfințirea praporei și a ornatelor a săvârșit-o păr. protopop Ion Oravițan al Bisericii-albe asistat de preoții Cornel Petrovici din Vraniuț și Iosif Răta din Vrani. La priceasnă păr. protopop a predicat despre Cruce. Preotul I. Răta a laudat zelul ostașilor și dragostea lor pentru biserică mulțumindu-le pentru dovada lor vie că sunt suflete cari își așteaptă fericirea și mântuirea prin sfânta Biserică. La Vecernie preotul C. Panciovian din Iertof a vorbit ostașilor despre *comoara pe care furii nu o fură și moliile nu o mănâncă*. Dela întâlnirea aceasta laudabilă a bunilor credincioși Ostași ai Domnului au regretat că nu au putut lua parte cei din Lugoș și Recița-montană, neprimind, din cauza circulației grele, autorizațiile necesare.

Sfințirea apei la spitalele din Caransebeș. Ziua Înălțării Cinstei Cruci a ocazionat pentru răniții din spitalele noastre intrarea solemnă a Crucii Domnului în salele de suferință a lor unde preoții au săvârșit sfințirea apei și stropirea salelor. Pentru luptătorii cu dușmăni credinții, această sărbătoare a fost prilej de adevărată mângăere sufletească, apa sfințită alungând grijele, necazurile și duhurile rele.

Academia Teologică ort. rom. Caransebeș.

INȘTIINȚARE

Primirile în Academia Teologică din Caransebeș se fac de către Venerabilul Consiliu Eparhial până în ziua de 1 Octomvrie a. c. iar înscrierile se fac la Rectorat în zilele de 1-15 Oct. a. c.

Atât primirile cât și înscrierile se pot face și prin poștă, iar cei din anul I vor anexa la cererea de primire următoarele acte:

1. Extrasul de naștere
2. Extrasul de botez
3. Diploma de bacalaureat, sau de Seminar.

Studentii din toți anii sunt obligați să prezinte și o dovadă de prestarea muncii de folos obștească.

Studentii din toți anii vor achita la înscriere taxa de 650 lei, care poate fi trimisă Rectoratului prin poștă.

Examenele anuale și generale din sesiunea de toamnă sa vor ține în zilele de 10-15 Oct. a. c.

Data deschiderii cursurilor și a Internatului, cât și taxele de întreținere în Internat se vor anunța ulterior.

Rectoratul.

Oficiul P. T. T. Caransebeș

Publicațiune

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 26 Septembrie 1941 se va ține în Cancelaria Oficiului P. T. T. Caransebeș ora 10 o licitație publică pentru dare în Antrepriză pe termen de 2 (doi) ani transportul expedițiilor poștale între Oficiu postal și Gara C. F. R. Caransebeș.

Domnii amatori vor prezenta oferte închise însoțite de garanție provizorii de 5% conform L. C. P.

Diriginte:
Spunei

Librăria DIECEZANĂ din Caransebeș

și îmbogățit depozitul de

obiecte și ornate bisericesti

Onoratele Oficii Parohiale sunt rugate a ne acorda toată încrederea vizitând magazinul nostru.

Cărți de Religie

Pentru școlile primare

de Arhiepiscopul Irineu Mihălcescu și Dr. Petru Barbu

Clasa I. . .	Lei . . .	25
Clasa II. . .	Lei . . .	25
Clasa III. . .	Lei . . .	30
Clasa IV. . .	Lei . . .	25

se capătă la „LIBRĂRIA DIECEZANĂ” Caransebeș.

SE AFLĂ DE VÂNZARE LA

FABRICA DE

LUMINI

A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

Lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi trebuincioasă la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, parastase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul Bisericii noastre dreptmeritoare. —:

Luminile se pot procura direct sau și prin epitropiile parohiale la

LIBRĂRIA „DIECEZANĂ” CARANSEBEȘ

Aviz.

În urma urcării prețului cerii și a celorlalt articole împreunate cu fabricarea luminilor Fabrica eparhială de lumini a fost constrânsă să urce prețul luminilor de ceară la

450 lei